

TRIBUNA

REVISTĂ POLITICĂ ȘI CULTURALĂ

APARE SĂPTĂMÂNAL SUPT ÎNGRIJIREA UNUI COMITET

CUPRINSUL:

- „Tribuna“ După un an de zbcucium.
 Laurian Găbor . Prisonier la Ruși.
 O. Hulea Se'nchină cu credință Basarabii.
 Maria Cunțan Cântarea cântecelor mele.
 Comitetul de redacție al Tribunei. — În atenția mea celorților
 noștri.

CRONICĂ:

Sărbătorile refugiaților. — Darul de Crăciun al cenzurei ungurești. — Un orfelinat românesc în Sibiu. — Poeta Maria Cunțan. — Este un milion de Români cari luptă sub steaguri străine. — Cine apără Cernăuții împotriva Rușilor? — Ungurii în România. — O măsură utilă și firească. — „Școala robiei“. — O voce dela Iași, despre „Tribuna“. — „Repatriați din România“. — Poșta Redacției. — Poșta Administrației.

BIBL. UNIV. CLUJ-SIEB

Nr. 9331-1943

REDACTIA:
 „LIBRĂRIA STĂNCIULESCU“
 Bulevardul Elisabeta No. 5
 BUCUREȘTI

ADMINISTRAȚIA:
 SOC. AN. „RAMURI“
 Strada Liceului No. 5
 CRAIOVA

PREȚUL 20 BANI

18818

A apărut:

Anul al X-lea, No. 48—52

BUCUREȘTI

25 Decembrie 1915

DRUM DREPT

REVISTĂ LITERARĂ SĂPTĂMĂDALĂ

DIRECTOR: N. IORGA

REDACTORI: } D. N. CIOTORI, C. Ș. FĂGETEL
I. U. SORICU și D. TOMESCU

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SUMARUL

Cu articole semnate de: N. Iorga, D. Caracostea, P. B. Stănescu, D. Iov, C. Ș. Făgetel, Iul. Giurgea-Bradău etc.

REDACȚIA și
ADMINISTRAȚIA:
CRAIOVA
— Strada Liceului No. 5 —

ABONAMENT ANUAL:
In țară Lei 10
In strălănatate „ 12

Numărul 50 bani

„TRIBUNA“

REVISTĂ POLITICĂ ȘI CULTURALĂ SĂPTĂMĂNALĂ

DUPĂ UN AN DE ZBUCIUM

Anul care s'a isprăvit nu ne-a adus înfăptuirea visului nostru. După exaltarea nădejdilor din prima jumătate de an a războiului a urmat recăderea în apatia descurajării și a desnădejdei. Sufletul neamului întreg, cel puțin a părții sale conștiente și simțitoare, s'a cutremurat pe rând de fiorul zguduitor al marilor nădejdi atât de apropiate de realizare și de tragica îndurerare a decepțiunii. Simțirea noastră a fost biciuită de veșnică furtună. Ca marea în sonetul lui Eminescu, ea s'a încercat să ia cu asait bolta cea albastră a aspirațiilor, a idealului și a recăzut, lovită de fulgerul desamăgirii neașteptate. Și, întocmai ca în alegoria poetului, sufletul nostru, în ațipirea resemnării de acum, nu vede decât tot imaginea visului care-l frământase.

* * *

Să încercăm, la sfârșitul acestui an de zbucium, să ne dăm seama de cele întâmplate.

Nu este gândul nostru de a face istorie. Pretenția obiectivității imparțiale a istoricului ne este mai străină ca oricând. În actualele împrejurări noi nu putem vedea lucrurile decât printr'o singură prizmă, aceea subiectivă a aspirațiilor și intereselor noastre naționale. În mod firesc, evenimentele se grupează pentru noi în două categorii distincte: bune și rele, favorabile și nefavorabile cauzei noastre.

La începutul anului 1915, situația militară din toamna anului trecut, favorabilă intervenției noastre, persistă încă. Armata austriacă era dezorganizată, demoralizarea spiritului public în Austro-Ungaria creștea necentenit. Ea atinsese culmea în luna Martie, după căderea cetății Prșemișl. În primele luni ale anului ofensiva rusească în Carpați, a treia, începuse să facă progrese. Armata

austro-ungară se clătina ca un zăgaz bătut de o mare furioasă. În regiunea Bartfeld rușii trecuseră înălțimile principale și autoritățile ungurești începuseră să evacueze orașul Epenjes. Era, după judecata aproape unanimă a criticilor militari, momentul cel mai favorabil intervenției noastre.

Dar rușii erau trădați. O mică probă din atâtea altele: „Pester Lloyd“ anunțase, *cu trei săptămâni mai înainte*, începerea ofensivei rusești, prevăzuse obiectivul și metodele ei, și, liniștind publicul unguresc, el adăugase că atacul rusesc va fi respins. Astăzi cunoaștem origina ascunsă a acestei exactități de informațiune. Statul major rus era compus în bună parte din nemți. Timp de 8 luni austro-germanii au fost, zi cu zi, informați asupra tuturor proiectelor rusești. Aceasta explică probabil și a doua mare înfrângere a rușilor în Prusia orientală, numită de germani „Bătălia de iarnă din Mazuria“.

* * *

În luna Mai se produse revirementul. În ziua de 3 Mai st. n. într-o după prânză veselă și luminoasă de primăvară, ediția specială a unui ziar înflințat de austriaci, „Zina“, anunța publicului din Capitala românească marele eveniment: ruperea frontului rusesc pe Dunaieț în Galiția. La aceiași oră aproape, comitetul partidului conservator se întrunise ca să hotărască dezavuarea politicei germanofile a d-lui Marghiloman și să se solidarizeze cu atitudinea românească a d-lui Nicu Filipescu. Se credea că știrea ziarului austriac nu era decât o veste de senzație menită să înrăurească hotărîrea dela clubul conservator. Realitatea era însă mai dureroasă. Succesul austro-german era real și fu începutul unui lanț de izbânzi mari cari se isprăviră abea după cucerirea Poloniei rusești întregi. Armatele biruitoare nu se opriră decât în fața Rigei, a Dvinsk-ului și a Tarnopolului.

* * *

Care era atitudinea țării noastre? România luase încă din iarnă hotărîrea, moralmente singura posibilă, de a merge cu aliații. Se crede că termenul intrării în acțiune era fixat pentru primăvară. Tratatивele cu Rusia și Serbia pentru delimitarea viitoarelor granițe ne aduseseră cedarea liniei Prutului cu Cernăuțul și cedarea, dureroasă pentru Sârbi, a Torontalului. Sunt oameni cari

afirmă că au fost clipe când intrarea noastră în acțiune a fost chestiune de zile sau de ceasuri.

Infrângerea ruscască și refacerea evidentă a austriacilor, după alții și unele dezagrame diplomatice, ne-au oprit dela luarea unei hotărâri ireparabile. Opinia publică fusese o clipă liniștită, convinsă de intențiile guvernului. Revenirea asupra lor a lăsat o adâncă nemulțumire în țară. Nici intrarea Italiei în acțiune, atât de importantă, nu a putut să ne miște din loc. Respingând propunerile austriace, sora noastră latină a ascultat de glasul instinctului național, singurul îndreptar sigur în momentele hotărâtoare ale popoarelor.

Luna Septemvrie aduse marea ofensivă anglo-franceză din Champagne și Artois. Rezultatul: progrese pe o lungime de 25 km. și pe o adâncime de 1—5 km.; prada: 25.000 de prizonieri și 121 de tunuri luate dela germani.

Biruința dela 24—26 Septemvrie st. n., a fost de sigur cea mai importantă și cea mai promițătoare din toate isbânzile armatei anglo-franceze dela lupta dela Marna încoace. A fost o isbită repetiție generală pentru marea ofensivă ce aliații vor dezlănțui în primăvara viitoare.

* * *

Bucuria pentru marele succes din Franța ne fu însă repede întunecată. În primele zile ale lui Octomvrie începu ofensiva austro-germană în Serbia, secundată de mobilizarea și de atacul Bulgariei răzbunătoare. Pentru noi, cari cunoaștem caracterul bulgăresc, intervenția ei nu a fost o surpriză. Se spune chiar că guvernul nostru a avut, cu luni de zile înainte, cunoștință de intențiile vecinului de la sud. Acest fapt nu este însă o justificare a inacțiunii noastre. Incercuirea noastră e un *fapt* și niciun fel de document diplomatic, nici-o explicație nu va putea să atenueze gravitatea lui.

Inceputul ofensivei austro-germano-bulgare a ridicat pentru ultima oară valul mișcării naționale la noi. Într'o mare întrunire publică 20.000 de bucureșteni au manifestat cerând războiul contra Austro-Ungariei. Dacă mișcarea condusă de d-nii Nicu Filipescu și Tache Ionescu nu a isbit să smulgă decretul de mo-

bilizare, ea a dovedit totuși că un an de propagandă nemțească, făcută mai mult cu mijloace inavuable, nu a răușit decât să inverșuneze hotărîrea țării împotriva Austro-Germaniei.

Zdrobirea Serbiei a fost tragedia cea mai cumplită a războiului. Ea a îndurerat țara, dar nu a putut să o câștige pentru cauza germană. Călăul înspăimântă, dar nu stoarce simpatie. În schimb, la noi în țară au fost oameni cari cu insistența admirației lor pentru eroismul Serbiei au făcut impresia unui om care, la catafalcul mortului pe care-l putea ajuta, jignește atmosfera de durere mută prin condoleanțe zgomotoase și cam fățarnice.

* * *

Dela zdrobirea Serbiei încoace, opinia publică, fără să renunțe, s'a resemnat la ideea războiului lung și a adăstării îndelungate. În interior, faptele cele mai importante au fost lupta victorioasă a d-lui Nicu Filipescu pentru impunerea direcțiunii naționale în politica partidului conservator, izolarea puțin splendidă a d-lor Marghiloman și Carp, directorul „Moldovii”, campania războinică a Ligii și a Acțiunii Naționale cu întrunirile, dela București, Galați, Iași, Ploești, T.-Severin, Craiova, etc., cele două congrese ale românilor de peste hotare, constituirea Federației Unioniste și acțiunea d-lui Toma Stelian. Toate aceste semne au arătat un fapt foarte important: înlăturarea complectă a tuturor preocupărilor de ordin intern și primirea chestiunii externe. Astăzi cadrele vechi ale partidelor s'au spart. De-asupra chestiunilor interne plutește marea chestiune externă; ea unește elemente disparate până-acuma și dezbină pe cele mai apropiate în aparență. Era firesc ca ardelenii refugiați să se asocieze Federației. Acuzația înregimentării lor în partide e absurdă și puțin loială, atunci când vechile chestiuni interne au amuțit și când chestia externă și-a exercitat atât de puternic influența de-oparte dizolvantă de-alta de închegare a elementelor. Candidaturile d-lui Oct. Goga și a părintelui Lucaci la două locuri din Cameră nu pot fi nici ele decât candidaturi naționale, nu de partid. Țara are conștiința asta cu toate sugestiunile contrare ce se încearcă.

* * *

Din Ardeal nu primim afară de necrologuri decât știri rare și de puțin interes. Mobilizarea treptată a tuturilor contingentelor dela 18—50 de ani s'a făcut în liniște. Toată vloga bărbătească a poporului nostru de acolo s'a scurs spre fronturi. Cuvântarea d-lui Mihali, rostită în Camera ungară, nu a împiedicat pe unguri să proclame prin graiul contelui Tisza nevoia de a sfărîma rezistența etnică a blocului românesc prin colonizări. După războiul Ardealul va fi un vast țintirim românesc asupra căruia va răsări floarea sădită a elementului unguresc, atât de cruțat în război. Arestările preoților, sugrumarea ziarelor ca „*Libertatea*“ dela Orăștie sunt presemnele triste ale viitorului regim, supt Ungaria victorioasă.

* * *

Să încercăm a făuri o perspectivă a viitorului? Au fost momente când, în fața zdrobirii Serbiei, un sentiment firesc de pesimism ne-a făcut să exclamăm că am pierdut Ardealul. Nici astăzi sentimentul acesta nu ne-a părăsit. El nu exprimă o certitudine, dar o mare temere. Sufletul nostru caută însă cu însetare toate semnele de bine, el adună toate faptele cari, totuși, permit o rectificare a incheierilor noastre întunecate. Și ele nu lipsesc. Refacerea armatei rusești, colosala activitate a industriei de război la aliați, votarea celui de al 4-lea milion de soldați englezi, obligativitatea serviciului militar în Anglia, declarațiile d-lor Briand, Gallieni și Asquith de a duce războiul până la capăt ne permit totuși o rază de nădejde. Și cum atitudinea guvernului român, cu toate greșelile ce s'au făcut, nu permite ipoteza unei intenții de politică germanofilă, putem să reîncepem aceea ce, acum trei luni, încetasem să facem: să așteptăm și să sperăm.

„Tribuna“

PRISONIER LA RUȘI

I

IN GALIȚIA

(Continuare)

Patru zile am stat la cartierul general al diviziei rusești, și în tot timpul am fost considerați ca oaspeți. Peste zi stam în camera noastră, unde ne cercetau ofițerii ruși, cu cari ne împrieteniserăm de-a binele. Masa totdeauna o luam împreună la ei. Aici îndeosebi seara stam de povești până noaptea târziu.

Se înțelege că a venit vorba și despre ținuta României. Ei erau convinși că România sau rămâne neutră, sau intră alături de ei. Vorbeau despre vizita Țarului la Constanța, despre bastonul de Mareșal etc.

A patra zi ni s'a dat ordinul de plecare. Nefiind în părțile acelea ale Galiției cale ferată, ni s'a pus la dispoziție o căruță galițiană cu doi cai mai slabi ca gloabele, înhamăți numai cu frânghii și sfoare. Acești cai cu căruța și stăpânul lor reprezentau, mai bine ca orice alte, sărăcia și mizeria din Galiția.

Înainte de plecare ni-am luat rămas bun de la ofițerii ruși. Fiecare dintre ei ținea să ne spuie câte-o vorbă de încurajare, că în Rusia ne va merge bine, că ne vor primi și găzdui ca pe frații lor ș. a.

Când să ne urcăm în căruță, se apropie de noi un ofițer din statul major, înalt, bine făcut, cu ochii negri, scânteietori, barba brună, bine îngrijită ca și mustața deasă, și cu o ținută bărbătească, de-ți părea că în el e personificată energia. S'a oprit în fața noastră și ni-a întins mâna.

— Drum bun... și de-ți trece cumva prin Samara*) spuneți la copii și la nevastă sănătate și...

Mai mult n'a putut spune. Caii au pornit. M'am mai întors odată... Nu mai era ofițerul cu ochii fulgerători. Era un tată cu ochii plini de lacrimi.

M'am pus pe gânduri.

Doamne, ce se va petrece în sufletul acestui bărbat. El se uită la noi, ca la cei mai fericiți oameni din lume, cari am scăpat cu viață din acest războiu, având nădejdea că sfârșindu-se războiul ne întorcem iar la ai noștri cei de acasă.

*) Un oraș mare cam în mijlocul Rusiei europene, lângă Volga.

Oare avea-va și el norocul acesta? Și el are nevastă și copii, cari îl așteaptă cu aceiași dragoste ca și pe noi ai noștrii. El se uită la noi și se gândește la ai lui. Bietul om, știa bine cât de nemărginită e Rusia și în câte mii de părți ale ei ne pot împrăștia, și el totuși spera că în drumul nostru trebuie să trecem pe la poarta lui din Samara să le ducem la ai-lui o vorbă vie din războiu.

A treia stațiune a noastră a fost o ambulanță așezată în școala unui sătuleț din Galiția. Erău patru medici, cari îndată după sosirea noastră ni-au luat în primire, ni-au bandajat din nou și în loc să ne așeze în ambulanță la un loc cu soldații, ne-au luat cu ei la locuința lor (o vilă părăsită de stăpân de teama războiului) púnându-ne la dispoziție o cameră bine mobilată.

În sfârșit după suferințele îndurate am ajuns și noi să ne odihnim comod, aproape ca acasă. Durmeam bine, poate ca niciodată. Când deschideam ochii, ne aștepta un soldat să ne servescă cu ciai și prăjituri. Nu trecea mult și intra medicul-șef, se așeza pe stavila patului, ne întreba cum am dormit, ce-am visat, ne bandaja apoi din nou, ne aducea cărți de citit, nemțești și pleca la ambulanță. La ora 1 veneau toți medicii la noi, ne duceau în sufragerie, luam masa cu ei și cu alți ofițeri ruși împreună. Masa era simplă, dar foarte gustoasă. O ciorbă rusească: ștșii sau borș cu carne de vită, o friptură, ceaiu sau cafea neagră. După masă jucam domino sau șac, pe urmă durmeam un ceas, două. Doctorii își vedeau de răniții lor, iar noi stam acasă și citeam. Scara luam masa iar împreună și stam de povești până noaptea târziu. Cinci zile am stat la doctori și în vremea aceasta scurtă așa ne-am împrietenit cu ei, că nu mai voiau să ne trimită mai departe. În ziua a cincea însă, spre marea noastră și a lor durere, a trebuit să plecăm să lăsăm locurile noastre altor prizonieri răniți, sosiți de cu seară. Doctorii s'au îngrijit de căruțe și de merinde pe drum. Ne-am despărțit.

Toată ziua și toată noaptea am mers, rătăcind pe câmpuri și pe căi neumblate. Era o noapte de toamnă, umedă și rece. Eu n'aveam decât o manta subțire de ploaie, și mă cuprinsese frigul. M'am acoperit cu niște pași de paie, dar înzadar. Frigul se vâra printre firele de paie și-și făcea loc până la piele. Zgribuream de-a binele.

Deodată simțesc că cineva mă trage de mânecă. Mă întorc. Era soldatul de pază dela căruța mea. S'a urcat în căruța lângă.

mine și-mi făcea semne să-mi lepăd mantaua. Eu, crezând că vrea să mi-o ia, m'am învăluit și mai strâns în ea și i-am făcut semn să plece, ba l-am și împins de lângă mine. Dar el insista mai departe. După ce am văzut că își desbracă mantaua și mi-o întinde mie, i-am înțeles dorința simpaticului soldat: văzându-mă că zgribur de frig, i s'a făcut milă de mine. În zadar am protestat, a trebuit să schimb mantaua mea subțire ca hârtia, cu a lui groasă de iarnă. M'am învălit bine cu mantaua soldatului și am ațipit. Ear el s'a așezat la spatele mele și cânta doine rusești triste, melancolice și sentimentale ca și ale noastre, și-a păzit toată noaptea să nu-mi cadă chipiul de pe cap. Iar când s'a crăpat de ziuă a plecat înainte și în capul satului ne-a ospătat cu câte un ceaiu ferbinte.

Bietul Ch., ce s'o fi ales de el! Când ne-am despărțit, i-am pus în mână 5 coroane. N'a voit să le ia. A spus ceva rusește și i s'a umplut ochii de lacrimi. Nu știu ce-o fi spus, dar eu l'am înțeles.

A patra stațiune în drumul nostru a fost orașul Czortkow în Galiția de miazăzi. (Nouă zile cât am stat aici am fost așezați într'un orfelinat polon. Nici n'am intrat bine în camera destinată nouă, și de odată se reped la noi vre-o 10 copii orfani, și până ai bate în palme am și fost dezbrăcați, spălați și culcați. Și după ce au isprăvit copiii au intrat surorile de caritate aducându-ne cafele, unt, dulceați etc. Toată vremea cât am stat în orfelinat am fost tratați cu cea mai mare gingășie. Cu toate că era deja regim rusec, publicul cerceta răniții, le aducea haine, țigări, prăjituri, dulceați, poame etc. Chiar și președintele tribunalului ne cerceta aproape zilnic cu doamna și domnișoarele, totdeauna cu buchete de flori și vin. Atât eram de bine îngrijii aici, de aici nu ne mai gândeam la plecare. În ziua a noua însă a venit ordinul să plecăm și de aici.

Era încă des de dimineață când a intrat în camera noastră un ofițer rus înalt, cu fața brunetă, rotundă. Ne spune pe nemțește să ne pregătim de drum, căci la 10 plecăm mai departe, sub comanda lui. Isprăvind cu partea oficioasă, se întoarce către mine și mă întreabă tot nemțește: „Domnul nu e român“?

La răspunsul meu, ofițerul a roșit, ochii i s'au umezit și reperiindu-se la noi, ne-a îmbrățișat. De emoție abia a putut îngâna cuvintele: „Și eu sunt moldovean“.

Am plecat cu vre-o 10 căruțe și o trăsură. Trăsura a închiriat-o un maior de cavalerie, care era și el prizonier și era tot sub comanda ofițerului „moldovean”. Maiorul l'a poftit în trăsura lui, dar moldoveanul s'a aruncat în căruța noastră galițiană, care te zdroncănea de ne ieșea sufletul. Toată ziua am fost împreună. Noi ne-am povestit năcazurile noastre, el pe ale lor. Erau aceleași. Și el avea tată, mamă, frați și surori, ca și noi; și el era strein în țara lui, ca și noi.

Totuși după ce a ascultat poveștile noastre și a auzit ce-am îndurat și ce îndurăm, noi românii din Ardeal, a exclamat: Sufărințele noastre dispar pe lângă ale voastre.

Seara, ajungând la destinație, abia ne-am putut despărți. Ne-am luat rămas bun în credința că ne vedem cetățenii aceluiași stat, ai României Mari.

La orele 10 noaptea am trecut granița Galiției spre Rusia. Ne-am făcut semnul crucii.

Laurian Gabor

(Va urma)

BCU Cluj / ~~_____~~ Library Cluj

SE-ÎNCHINĂ CU CREDINȚĂ BASARABII

*Cu creștetul descoperit, pe care
A presărat cenușă mâna sorții,
Stăm muși la ușa peșterii sărmâne
Și noi, cu ochiul stâns de giulgiul morții.
Căci drumul greu pe care ne-am târât
Ne-a supt din trup tot sângele vieții,
Ne-a inoptat nădejdele din inimi
Și ne-a uscat vigoarea tinereții.
Puteri n'avem să mai străbătem astăzi
Nici pragul sfânt al peșterii de ghiafă
Să-ți cerem Mielușelului de jertfă
Măcar un strop din marea dimineafă.
Ci-aproape presimțindu-ne sfârșitul
Ne prăvălim visând încă norocul
Pe care ni l'a ars la miază noapte*

*Și miazăzi și plumbul mort și focul.
Iar fiilor lăsa-vom moștenire
O nouă epopoe 'ngrozitoare,
Nădejdea cea din urmă, îngropată
Ca-un vis ceresc de dreaptă sărbătoare...*

*Oricât de lungă fie-ne așteptarea
Și oricât de grele lacrimile-amare,
Din inimi ca din mii de evanghelii
Cetim că-o să avem o sărbătoare,
Că-n flacări zărite vor arde-odată
Și uragane 'n vâi o să răsune,
Că s'or deschide ceriurile-odată
Să vie, cel merit să ne... răsune.*

(„Românul” din Arad).
N-rul de Crăciun.

O. Hulca

CĂNTAREA CÂNTECELOR MELE

Cântarea cântecelor mele,
 Avântă-te ocrotitoare,
 Să pleci pe urma unei stele.
 Au sufletele sărbătoare...
 Impodobește-te cu ramuri
 Din arborele cunoștinței —
 Nu suntem trădători de neamuri,
 Nici vânzători ai conștiinței...

O Tricolor, pe care 'n țara
 Nădejărilor îndurerate
 Te-alcătuiam adesea, vara,
 Din floricele 'nrourate, —
 Din mac aprins, din păpădie
 Și din albastru de cicori...
 Atâtea stamuri, sfinte mie,
 Am ridicat de-atâtea ori
 Pentru izbândeale vieții
 În toate luptele credinții
 De care mi-au cântat poezii
 Și mi-au istorisit părinții.

Cântarea cântecelor mele,
 Ridică-te ca o aleasă
 Din frământarea lumii rele.
 Îmi chiamă cântecetele-acasă,
 Căci zorile iubirei tale
 Abia c'au arătat o fantă
 Peste întunecata vale
 În care truda se frământă.

O Ideal, scăldat în rouă,
 Din sucule vieții mi de robie
 Voi mântui la viață nouă
 Clipirile-ți de agonie.
 Căci admirându-ți bogăția
 Liman ocrotitor... pământ
 Al celor care-ți dau tăria
 Și-a celor care nu mai sunt,
 Mă simt și eu înlăiașdată
 Ca un secerător în plin,
 Impart norocul meu de fată
 Și truda mea de om străin.

Maria Cunțan

IN ATENȚIUNEA CETITORILOR NOȘTRI

Cu numărul de față revista noastră intră în al doilea an de viață. Onorați cetitori, cari au urmărit-o cu interes, se vor fi convins că ea nu e o revistă de prisos ca altele altele cari inundă astăzi piața literară și viața publică, ci ea e, pentru aceste timpuri, o publicație cu totul necesară. În vremuri în cari banul german a chemat la viață alâtea ziare și reviste românești cu menirea de a ne învenina sufletul, o revistă ca „Tribuna“, suntem convinși că are un drept de existență absolut indiscutabil. Cetitorii noștri, cari ne-au dat dese dovezi de înțelegere și de aprobare, credem că ne vor urmări și de aici încolo cu acelaș interes ca și până acum.

Toluși, cu prilejul intrării în al doilea an, venim să le facem și o rugămintă. Fiecare cetitor al nostru, care crede că „Tribuna“ e o revistă ce nu numai merită, dar și trebuie citită, va face un serviciu cauzei naționale înseși câștigând pe seama revistei noastre cel puțin încă un abonat nou. Aceia dintre cetitori cari socotesc „Tribuna“ ca o revistă necesară, au datoria morală și națională de a stărui în cercurile lor de cunoscuți, ca ea să fie cât mai mult împrăștiată, luând locul atâtor reviste de speculă, care trăiesc ca niște paraziti pe corpul vieții publice a țării.

Apelăm deci către toți cei cari ne înțeleg să binevoiască a ne da tot sprijinul lor, în scopul ca această revistă de politică și cultură națională, să-și poată îndeplini cât mai bine menirea sa.

Comitetul de redacție al „Tribunei“

CRONICA

Politica și Culturală.

Sărbătorile refugiaților.—„Societatea ortodoxă-națională a femeilor române” la adresa căreia, cu alte ocazii, am spus cuvinte de critică—a avut frumosul gând de a strânge în preajma Crăciunului pe toți refugiații aflați în București, și a le oferi prilejul de a petrece câteva ore într’o plăcută atmosferă creștinească și românească, de care au așa de rar parte în viața lor de pribegi. Marți, înaintea Crăciunului, s’au adunat în sala cea mare a școlii societății din str. Principatele Unite, sute de refugiați de toate vârstele și de toate stările, cărora li s’a oferit o frumoasă serbare, cu cuvântări, cu colinde și cu daruri bogate. Au ținut cuvântări cu acest prilej dd. P. Gârboviceanu, d-na Gr. Cantacuzino, S. Măndrescu, Oct. Tăslăuanu și d-na Aurelia Pipoș, iar d-șoara Elena Văcărescu a cântat câteva versuri patriotice de-ale d-sale. Cuvintele de mulțumire ale d-lui Tăslăuanu au emoționat adânc întreg publicul. Când d-sa a spus că dragostea pe care ni-o arată cu acest prilej doamnele și domnișoarele din București, e caldă ca dragostea mamelor și a surorilor noastre lăsate acasă, și că darurile pe care d-lor ni le dau, le simțim ea și cum le-am primi din mâinile scumpe ale acestora,—în sute de ochi jucau lacrima de durere și de fericire și de speranță...

Doamnele române au făcut o faptă românească dintre cele cari ating într’adevăr coardele sufletului, și credem că ea va rămâne neștersă din amintirea tuturor. Nimeni din cei cari au luat parte la această serbare de Crăciun nu va putea-o uita vre-o dată, și la adânc bătrânețe ei își vor aminti de acest Crăciun pribeg, pe care surorile noastre din țară ni l-au făcut atât de frumos, de creștinesc și de românesc.

Scara de Crăciun refugiații au petrecut-o împreună în localul lor dela „Monte-Carlo” din Cișmigiu, cu colinde de-acasă, cu declarații și cu alte lucruri bune cari se țin de sărbători. A fost o petrecere intimă frumoasă, la care au luat parte peste 300 de persoane. Scara de Anul nou, tot acolo. Noul an i-a găsit pe toți refugiații laolaltă în București. Urările de „La mulți ani” erau întregite cu adăosul: „dar nu laolaltă aici, ci fiecare la casele noastre, de unde am plecat și în țara noastră, românească, de dincolo”.

În ziua de Anul nou doamnele din societatea ortodoxă au oferit refugiaților un prânz bogat în localul din Cișmigiu, la care au luat parte și câteva reprezentante ale societății precum și părintele Arhimandrit I. Scriban. A fost și de astă dată ceva frumos, care a alina resorturile cele mai simțitoare ale ființei noastre. Și totuși, gândurile noastre nu erau aici, ci zburau departe, pe unde am petrecut mai de mult sfintele sărbători, și unde am dori să le petrecem pe cele viitoare în mulțumire pentru toți. Încredințat-ne-vom de această fericire atât de mult visată?

Darul de Crăciun al cenzurii ungurești.—Numărul de Crăciun al Gazetei Transilvaniei⁴ a apărut cu 6 coloane albe de tot (din totalul de 20). Unele articole au fost șterse cu totul de cenzura ungurească, altele ciungărite în modul cel mai nemilos. Astfel din articolul prim al „suplimentului”, a fost tăiat mai bine de jumătate dintr'un articol intitulat „Fă Doamne o minune”! Ce-o fi șters cenzura din acest articol, nu știm, dar bănuim. A șters de sigur partea relativă la minunea pe care de mult o așteaptă neamul nostru, dar care îngroșește atât de mult pe antagoniștii noștri milenari.

Un orfelinat românesc în Sibiu.—Cele trei milioane și jumătate de Români din Ungaria n'au nici un singur orfelinat pentru creșterea nenorocișilor copii rămași fără părinți. Din cele 109 orfelinate câte sunt în țara întreagă, nici măcar unul nu-i românesc. Dintre mulții orfanți români mi ajung în orfelinate ungurești, unde se pierd. Statisticele ungurești ne spun că în aceste așezăminte umanitare sunt pe lângă vre-o 4400 de orfanți unguri și alte naționalități, și 98 de orfanți români, dar numărul lor trebuie să fie mai mare decât acesta. Toți aceștia însă, fiind șiuși un timp îndelungat într'o atmosferă ungurească, se desnaționalizează, ceea ce pentru noi înseamnă o mare pagubă.

Cetim acum că în Sibiu s'a început o acțiune frumoasă pentru înființarea unui orfelinat acolo, începând încă cu 1 Septembrie 1916. Doisprezece intelectuali români de acolo au subscris laolaltă suma de 4300 cor. care a fost înaintată Consistoriului românesc, cu rugarea ca acesta să înceapă o colecție în stil mare pentru strângerea sumei necesare înființării unui așezământ a cărui necesitate acum, în urma războiului, e îndoit de necesară. Scriind despre aceste lucruri „Românul” din Grad adăogă, în numărul său de Crăciun, câteva dorințe din care cenzura ungurească a lăsat să ne ajungă la cunoștință numai următoarele cuvinte: „L... boierii Țării Românești vor trimite și ei orfelinatului românesc din Sibiu sutele lor de mil și toți aceia din România, cari simțese românește vor dovedi curățenia și veritatea sentimentului lor național prin suma ce o vor trimite orfelinatului românesc din Sibiu”.

De-ar da bunul Dumnezeu ca boierii românești să poată duce în persoană Leii românești la Sibiu, pentru orfelinatul din chestiune și pentru multe alte necesități, cari se vor voi mai ales de aici încolo...

Poeta Maria Cunțan, care s'a refugiat în România de vre-o jumătate de an încoace, aducând cu sine o bogată comoară de simțiri alese, intră, începând cu ziua de astăzi, în rândul colaboratorilor revistei noastre. Aducem cu o deosebită bucurie această știre la cunoștința cititorilor noștri, care sperăm că vor găsi în poeziile domnișoarei Cunțan ceea ce nu se poate găsi la nici o altă poeză de a noastră, veche sau nouă, anume: un patriotism cald, sincer și discret, îmbrăcat în haina eternă a poeziei adănc și aștute.

Peste un milion de Români cari luptă supt steaguri străine.— Ce grozavă tragedie a unui popor! Peste un milion de fii de-ai lui luptă de peste un an de zile, unii în contra altora, pentru biruința unor steaguri cari sunt ale impilatorilor lor. Peste 600.000 Români din Ardeal, peste 300.000 de Basarabeni, cel puțin câte 30.000 de Români din Bucovina, Serbia, Bulgaria și Turcia se omoară între olaltă după porunca străinilor, cari ni-ar dori moartea cât mai grabnică. Toate câmpurile din Europa ascund în sânul lor oase de flăcăi români nenorociți și sunt pline pușcăriile celor două continente cu prizonieri și cu răniți români de sub stăpâniri străine. Zilele trecute se putea citi prin ziare scrisoarea unor Români din Bucovina prizonieri pe o insulă engleză, și o altă scrisoare a unui român macedonean care povestea despre câțiva bănățeni căzuți în prinsoare sârbească și ajunși apoi la Corița, unde au fost primiți de frații lor macedoneni.

Cum se irosește prin străini și pentru străini floarea poporului nostru și ce blestem îi va ajunge pe aceia cari ar fi putut pune capăt unei atât de triste soarte a poporului, dar n'au vrut!

Cine apără Cernăuții împotriva Rușilor?—Din nenorocire un Român din munții apuseni ai lui Horia și Iancu, a fost ursit să întărească, în fasa din urmă, capitala Bucovinei în contra Rușilor. E colonelul Pap, un Român verde, care, după cum spun gazetele ungurești, a încins Cernăuții cu astfel de brăuri de întăriri încât i-a uimit și pe Nemți. Bineînțeles Ungurii și-l revendică lor pe d-l Pap, „grandiosul maghiar”, care de fapt nici nu știe aproape nimic ungurește.

Ce blestem grozav asupra neamului nostru!

Ungurii în România.—„Naționalul” dela 28 Dec. 1915 se ocupă într'un articol de ungurii și de germanii cari trăesc în România, dând și unele cifre. În urma controlului străinilor făcut în anul trecut s'a constatat —zice „Naționalul”—că sunt cu totul în țară 117,635 străini, dintre cari supuși austro-ungari 48,149, greci 16,162, turci 11,162, bulgari 11,014, sârbi 9,145, italieni 6526, germani 5.723.

Statistica asta probabil e greșită. Numărul străinilor e mult mai mare decât cel arătat. Căci străini nu sunt numai supușii străini, ci și cetățenii români de naționalitate germană, ungurească, ș. a., cari sunt destul de numeroși și mai ales de primejdioși—și primejdia e cu atât mai mare, cu cât România nu-și dă seama de ea nici în aceste vremuri mari și critice.

O măsură utilă și firească.—„România viitoare” din Ploești, scriind despre alegerea noului director al liceului din Brașov, spune următoarele: „D-l D-r Josif Blaga, a fost ales director al Liceului din Brașov, în locul regretatului V. Onițiu—de către consiliul profesoral. Când o să ajungem și noi la această utilă și firească măsură?”

Nu credem că se va găsi în presa pedagogică a țării cineva care să dea un răspuns la acest fel de întrebare justă.

„Școala robiei”.—Articolul d-lui Tache Ionescu, publicat sub acest titlu în No. 2 dela 30 Dec. în „La Roumanie” și în „Adevărul” trebuie reținut pentru francheța cu care recunoaște gravele greșeli și crime ale politicianismului egoist, brutal și antinațional care a condus și mai conduce și astăzi încă pe mulți conducători ai țării.

O voce dela Iași, despre „Tribuna”.—D-l V. Iamandi publică în N-rul de Crăciun al ziarului „Unirea” din Iași următoarele aprecieri asupra revistei noastre:

„Din covârșitorul număr de reviste, ziare, etc., apărute în timpul din urmă, e o datorie să ne oprim, cel puțin de data aceasta, numai la una singură. E „Tribuna”, foaia intelectualilor ardeleni, refugiați în România în urma sângeroaselor evenimente care stăpânesc Europa de un an și jumătate cu teribila lor desășurare. Prin apariția ei în București și prin colaboratorii pe cari îi are nu se face altceva decât se reia activitatea, profund serioasă, atât de bogată în amintiri de strălucită luptă, a celei mai bune foi politice pe care au avut-o Ardealul și, credem—fără să exagerăm—chiar a celei mai bune dintre toate foile zilnice românești. Prin ea se comemorează o activitate eroică a anilor de crâncenă războire pentru drepturile milenare ale Ardealului—și se amintește României libere datoria ei istorică, sacră și poruncitoare, pe care aceași activitate i-o impune astăzi. Ea este glasul durerii adevărate care cere răzbunare. Cei mai buni scriitori ai Ardealului s’au adunat în jurul acestei „Tribune” renăscute și, cu puteri unite, încearcă să sinulgă țării libere, o hotărâre de salvare a pământului scump pe care l’au părăsit la început, pentru a se reintoarce la urmă, încoronați de triumful drepturilor și al virtuților unui neam întreg. Această foaie reprezintă, în mijlocul traficării de conștiințe, a dezzechilibrului moral de astăzi—cea mai impresionantă manifestare idealistă a sufletului românesc. Durerea și nenorocirea de acasă le-au dat acestor oameni integri curajul de a vorbi mai răspicat și mai hotărât decât oricine: au ajuns, în sfârșit, să ceară ceea ce li se cuvine și să se apere în conștiința înaltei lor chemări.

Fiecare număr din această foaie aduce—pe lângă dreptatea cauzei ce o reprezintă cu o consecvență absolut necesară—o variație de materie căreia nu-i lipsește nimic din însușirile unei adevărate activități gazetărești. N’avem mijloace, în deajuns, pentru a recomanda tututor oamenilor cinstiți, această foaie săptămânală, menită să risipească din suflete orice îndoiele pe care anumite agitațiuni le-au putut strecura”.

„Repatriați din România”.—Sub acest titlu scrie „Românul” din Arad în numărul său de Crăciun următoarele: „Membrii coloniei maghiare din București se întorc acasă în mare număr. Săptămâna trecută s’au întors încă opt familii fruntașe”.

Desigur că ele nu s’au reîntors cu buzunarele goale, cum au venit...

POȘTA REDACȚIEI

St. C. Dumb. Bârlad. Nu se potrivește cu rostul și cu caracterul revistei noastre. Adresați-vă direct d-lui Iorga sau „Comisiunii monumentelor istorice”.

V. R. Galați. Atitudinea d-lui Petrovici ne doare și și pe noi, cel puțin în aceeași măsură ca și pe D-voastră. Dar unde am ajunge, dacă am publica în revista noastră, toate lucrurile slabe, dar adevărate, care ni se scriu despre oamenii politici din țară? Ne-aducem și noi aminte de cuvintele d-lui Petrovici spuse la întrunirea din Galați a Ligei, la 19 Aprilie 1915, despre părintele Lucaci, și credem că e bine să i le reamintim aici, mai ales că și D-voastră se vede că vi le amintiți în mod neprecis. Noi vi le redăm aici exact, așa cum le găsim tipărite într'o broșură a Ligii. „Cine cunoaște cât de puțin ceeacă s'a petrecut în Transilvania în ultimele decenii, își dă seama de rolul însemnat, de activitatea ce a desăvârșit acest mare bărbat pe tărâmul național. Părintele Lucaci a fost țința asupra căreia s'au îndreptat toate atacurile dușmanului nostru secular: asupra lui s'a abătut grozav persecuțiunea maghiară, și de aceea să-l sărbătorim astăzi, sărbătorind cauza națională pe care o intrupează. Păr. Lucaci pentru noi personifică, prin viața lui, prin luptele pe cari le-a susținut, însăși istoria Românilor în ultimele decenii ale acestui secol. Întrinsul noi vedem de aceea un stindard și luptând alături de părintele Lucaci, luptăm pentru cauza cea mare a neamului românesc.”

Că D-l Petrovici nu-și mai aduce aminte de aceste cuvinte pe cari le-a spus față de mii de oameni, e un lucru nu se poate mai dureros...

M. Sand. București. Nu merge!

POȘTA ADMINISTRAȚIEI

Abonaților, cari au plătit pe anul întâi întreg abonamentul li se va trece suma de doi lei în costul abonamentului pe anul 1916.

Cei cari vor face un număr mai considerabil de abonați noi vor primi revista în mod gratuit.

Rugăm să ni se comunice adresele cunoscuților, cărora să li se trimită numere de probă din revistă.

În N-rul viitor vom adăoga și Tabla de Materii a revistei pe anul 1915.

LIBRĂRIA PAVEL SURU

85 — Calea Victoriei — 85

(vis-a-vis de Biserica Albă)

Are două secții:

I) **Librăria propriu zisă**, cuprinzând tot felul de cărți române și streine și în special de cuprins religios; tot felul de rechizite școlare. Librăria se însărcinează a procura orice carte română sau străină i s'ar cere. Autorii de cărți religioase sunt rugați să trimită librării operele lor spre a fi vândute.

II) **Secția cultului** conținând: vesminte bisericești, candelă, potire, discuri, cădelnițe, icoane de tot felul simple și îmbrăcate și tot felul de obiecte bisericești făcute din stofele și metalele cele mai fine. Prețurile mai avantajoase ca oriunde.

A apărut:

Vieța și organizația bisericească și școlară

IN

Transilvania și Ungoria

DE

D-r Onisifor Ghibu

Inspector al învățământului primar din arhiepiscopia română a Transilvaniei, actualmente refugiat în România.

Un volum de XVI + 208 pg. format mare

Prețul 3 lei.

Se poate comanda dela autor:

— BUCUREȘTI, Str. Profetului 6 —

Cetirea acestei cărți e absolut necesară pentru toți aceia cari vor să cunoască mai de aproape pământul către care ne mână aspirațiile noastre naționale.

Toate cererile de abonament, schimbările de adrese-reclamații asupra numerilor neprimite, plata abonamentelor se vor face la Administrația revistei: Craiova, Tipografia „Ramuri“, Str. Liceului No. 5.

ABONAMENTUL ..

1 an — 10 lei

|

6 luni — 5 lei